

Läkarförbundets jubileumstävling

Under Läkarförbundets 100-års jubileum bjuder vi på frågeportit Läkartidningen och detta är deltävling 14 av 20. Varje gång gäller det att svara på vilken läkare vi frågar efter, och ibland även nämna personer i läkarens omgivning. Det första öppnade rätta svaret i varje deltävling vinner en bok. Dessutom sparas alla insända svar från de 20 tävlingomgångarna och i finalen utses en totalvinnare som bjuds på en resa till Kos, Hippokrates ö. Läs de rätta svaren och följ utvecklingen på www.alf.se

Deltävling nr 14

Vem är doktorn?

Vi återvänder till temat läkare och patient. I detta exempel tillhörde båda en pionjärgeneration och låg politiskt delvis nära varandra samt blev personliga vänner, även om doktorns politiska engagemang i huvudsak låg på ett mera ideellt och opinionsbildande plan och inte så mycket rörde politikens praktik. Man minns nog idag doktorn främst som upplysare och tidskriftutgivare. Patienterna verkade däremot tidigt politiskt agitoriskt, men kom under senare delen av sin aktiva tid att ägna sig åt ett yrke, som politiker inte så sällan övergår till. Här kom patienterna att bli först i sitt slag. Inom detta yrke användes den tiden främst ett av kulturspråken, vilket väl är en orsak till att patienterna ofta omtalas under sitt efternamn och titel på detta språk i stället för det namnkläck, som var brukligt i patientens land.

Patienten hade ett skönlitterärt författarskap förutom det politiska; båda ansågs vara samhällsfrämjande och omoraliska i vida kretsar, men har åter uppmärksammas och haft betydelse för en aktuell rörelse. Efter att ha fört en rätt kringresande tillvaro kom patienten att ingå i en nybildad statsförenas regering. Ministerna hade speciell titulatur och många hade som patienten vistats långa tider utanför hemlandet. Många av regeringens kamrater skulle, i motsats till patienten, få lämna sin politiska gärning under föga avundvärda former. På grund av tidshändelserna, arten och den geografiska belägenheten av patientens arbete blev arbetsbördan och den psykiska pressen mycket stor, vilket, som framgår, kom att inverka menligt på patientens hälsa. Det finns vissa anknytningar till en tidigare fråga.

Det var inte första gången X... kom till staden. Då X ännu var barn, hade modern tagit med sig X på en lustresa till staden. Det var på den tiden regelbundna båtförbindelser...

Andra besöket i staden varskade knappast något godt för framtiden. X tåkade i samband med... X blev regelrätt utvisad.

... När X femton år senare utnämndes till... kunde man en dag läsa i en tidning att förvisningen av X blivit upphävd...

... X:s arbetsbörda ökades oavslutligt, och jag var ofta mycket orolig för X:s hjärta och höga blodtryck. X:s " eget älskade land" ... led ju också fruktansvärt. Jag skulle resa upp till A i B under en semester. Men så hände olyckan. X hade suttit oavbrutet i åtta timmar vid sitt skrivbord, och då X sedan på kvällen skulle ta hälsan upp till sina präkta rum... drabbades X av en svår hjärnblödning... X:s mångåriga sekreterare C ringde upp mig i A nästa förmiddag, och jag förstod då att ännu en läkare borde tillkallas... "Sänd ett flyg efter D - Jag kommer till staden i afton"... Där mötte mig en svår syn. Ansiktet var blåsvart och starkt deformerat, något hopp om livet föreföll så godt som utslutet...

... D hade mycket riktigt kommit - med flyg - sedan dagen efter låtsas trofen och övertagit behandlingen. Som naturligt var yttrade man på konsultationer, som också flera gånger ägde rum... De flesta... ansåg fallet hopplöst... Man beförde ny hjärnblödning eller snarare en trombos i hjärnan... D menade att ett försök kunde göras med heparininjektioner. Metoden var då omtvistad... Med X:s sons bifall gjorde D försöket, utförde själv - försiktigt och långsamt - heparininjektionen. Jag stod och kontrollerade pulsen - och efter en stund hände det att patienten drog ett djupt andetag och fortsatte sedan att andas lugnt. Heparininjektionerna upprepades några gånger liksom injektioner av härlvågande medel... Livet var räddat. Sjukdomstiden blev dock lång och besvärlig, också med diverse komplikationer. Fram emot jultiden var X emellertid bättre, tåkade obehindrat och kunde sitta i en rullstol.

Vinnare i deltävling 11: Anne Ödman, Trollhättan. Rätt svar: Doktorn: Anders Sparman. Folket: Hottentotter (Khoikhoi).
Texten är tagen ur: Resa till Gods - Hopps Udden, Södra Pol-kretsen och omkring Jordklötet, samt till Hottentott- och Kaffer-Landen åren 1772-76. Förste delen. A. J. Nordström, Stockholm 1783.

I tävlingen kan mer texter av läkare eller andra samtidiga personer läsas. Texterna modifieras så att vad som nämns på personer, utlösningstidningar, länder och orter utlöses av eller omlöst. En task är att texterna skall ge ut i tillhörande och även ut i sådana fall också taskar och terapivälvaligens gång. En annan är att ut i hur många läkare som varit framförande i sin andra omvärlden än ut i i dag ser som medicinska.

Tävling nummer 14

Vem är doktorn som berättar? _____

Vem är patienten? _____

Ditt namn: _____

Telefon dagtid: _____

Adress: _____

Postadress: _____

Fyll i svarsblanketten och skicka ditt svar senast den 23 april till:
Läkartidningen, Uno Kärrik, Box 5603, 114 96 Stockholm eller maila ditt svar
och deltagningens nummer till e-post uno.karrik@lakartidningen.se
Domare är upphovsmannen till tävlingen, Nils Sjöstrand.